

Likabehandlingsplan

Svedenskolan

Mälarhöjden

i arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Innehåll

1. Inledning	3
2. Alla elever är allas ansvar	4
3. Information till elever, föräldrar och personal.....	5
4. Förebyggande insatser	5
5. Rutin vid kränkande behandling.....	6
6. Kartläggning.....	7
7. Utvärdering av föregående års mål.....	7
8. Nulägesanalys och kartläggning	8
Bilaga 1 Begreppsdefinitioner och exempel.....	9
Lagen skiljer på olika typer av diskriminering	10
Andra begreppsdefinitioner:	11
Bilaga 2: Lagtext och andra styrdokument i arbetet med likabehandlingsfrågor.....	12
Bilaga 3: Dokumentation av samtal med elev gällande kränkande behandling	14
Bilaga 4:	15
Anmälan och utredning om kränkande behandling.....	15
Vad är kränkande behandling?.....	16
Vad är diskriminering?.....	16

På Svedenskolan Mälarhöjden ska alla ha lika rättigheter och behandlas med respekt och värdighet oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

1. Inledning

Likabehandlingsarbetet och arbetet mot kränkande behandling regleras i två regelverk: Diskrimineringslagen och 6 kap i Skollagen. I Skollagens (2010:800) 6 kap. 8§ står att: "Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan."

Syftet med en Likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling är att visa hur Svedenskolan arbetar med att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling mot ungdomar och vuxna. Syftet är också att främja elevers och vuxnas lika rättigheter i skolan, att hitta och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling.

På Svedenskolan ska all personal i samarbete med elever och vårdnadshavare, arbeta för att var och en respekteras för den de är oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionsnedsättning. Alla ska arbeta för en bra arbetsmiljö där alla kan känna sig trygga och delaktiga. Personalen ska visa respekt för varje person och arbeta aktivt för att kränkningar aldrig förekommer. Skolan ska tydligt markera att kränkande behandling inte accepteras och värna om den som känner sig utsatt. En trygg vardag i skolan är en förutsättning för lärande och utveckling. Alla som arbetar på skolan har en viktig roll i att varje dag värna om elevernas mänskliga rättigheter och på så sätt påverka deras attityder och värderingar. Arbetet med och kring trivsel, trygghet och likabehandling är inte ett specifikt ämne som finns på schemat, det är ett arbete som genomsyrar allt arbete på Svedenskolan.

2. Alla elever är allas ansvar

Ansvar och skyldigheter

Alla som arbetar i våra verksamheter är skyldiga att främja likabehandling och att förebygga och motverka diskriminering/kränkning. Alla är också skyldiga att så fort som möjligt utreda sådana händelser samt att förhindra fortsatt diskriminering/kränkning.

Rektor och personal har ansvar för eleverna genom Skollagen (2010:800), Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) och Arbetsmiljölagen. Det juridiska ansvaret har huvudmannen (6kap5§ SL).

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- Se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i skolan
- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning samt annan kränkande behandling
- Årligen upprätta, utvärdera och revidera en likabehandlingsplan
- Om skolan får kännedom att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas (6kap.8§ SL) samt att huvudman informeras.

Rektor ska även se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtagits (dokument " Anmälan och utredning om kränkande behandling " på skolans intranät, bilaga 4 i denna Likabehandlingsplan).

Lärare och annan skolpersonal

Det är alla medarbetares ansvar att:

- Följa skolans likabehandlingsplan (Plan mot diskriminering och kränkande behandling)
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks
- Dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling samt de åtgärder som vidtas
- Bevaka att utreda fall av diskriminering och annan kränkande behandling, där den enskilda medarbetaren är berörd, följs upp

Föräldrar

Föräldrarna har ansvar för sina barn och ungdomar genom föräldrabalken. Samverkan mellan skolan och hemmet för ungdomarnas bästa är nödvändig när problem uppstår. Vi betonar vikten av att alla föräldrar kontaktar skolan om de får information som väcker misstankar om kränkande behandling eller diskriminering. Föräldrar utgör en viktig resurs i vårt arbete med eleverna.

3. Information till elever, föräldrar och personal

Information om likabehandlingsplanen till eleverna sker av klassföreståndare/ mentor årligen i samband med att man informerar om ordningsreglerna.

Föräldrar informeras vid föräldramöten om likabehandlingsplanen och rutiner kring kränkande behandling och diskriminering.

Information sprids till personal via personalmöten.

Likabehandlingsplanen finns tillgänglig på Svedenskolan Mälarhöjdens hemsida, www.svedenskolanmalarhojden.se

4. Förebyggande insatser

Det mycket viktiga förebyggande arbetet ska ske i det dagliga värdegrundsarbetet enligt Skollag, Diskrimineringslagen (SFS 2008:567), Verksamhetsplan och Lokal arbetsplan.

Från skolledningens sida:

- Skolledning och elevhälsan träffas regelbundet och bedriver ett hälsofrämjande och förebyggande arbete.
- En elevhälsoplan implementeras LÅ 17/18 i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Från medarbetares sida:

- Medarbetares förhållningssätt kännetecknas av ett lågaffektivt bemötande. Det innebär i praktiken att i relation till eleverna agera på ett lugnt och lågaffektivt sätt. Om en elev är i affekt, agerar personalen t.ex. genom att; dämpa känslouttrycken, undvika ögonkontakt, undvika beröring med spända muskler, gå ett par steg bakåt och respektera det personliga utrymmet. Personal stöttar varandra i att förhålla sig lågaffektivt och förekomma att en spänd situation uppkommer.
- Alla medarbetare har ett ansvar för att göra lärmiljön tillgänglig för alla elever oavsett behov. Detta bland annat genom tydliggörande pedagogik och anpassning av klassrum och övriga ytor.

- Allt arbete med och omkring elever ska genomsyras av demokratiska värderingar enligt läroplanen för grundskolan och grundsärskolan (kap 1, Skolans värdegrund och uppdrag).
- Vid utvecklingssamtal och andra samtal ta upp frågan om trygghet och studiero samt trivsel.
- Skolans värdegrund och skolans ordningsregler ska vara väl förankrade hos elever, föräldrar och personal.
- Alla medarbetare erbjuds handledning av elevhälsan.

Från elevernas sida:

- Klassråd, har trygghetsfrågor som en stående punkt på dagordningen.

5. Rutin vid kränkande behandling

Om en personal får kännedom om att en elev har blivit kränkt ska det alltid tas på allvar!

Detta gäller även kränkningar på sociala medier

1. Någon får på något sätt kännedom om att en elev har blivit kränkt.
2. Personalen som har fått informationen ansvarar för att händelsen dokumenteras på blanketten "Anmälan och utredning om kränkande behandling" (se bilaga)
3. Enskilt samtal genomförs med den elev som blivit utsatt, för att ta reda på vad som har hänt.
4. Vid behov sker samtal med övriga som sett och/eller hört vad som har hänt.
5. Enskilt samtal genomförs med den som kränkt den andra eleven.

Att tänka på före och under samtalen:

- Vill eleven ha med sig en känd/ trygg personal under samtalet?
- Se till att eleven vet varför ni ska träffas och ungefär hur lång tid samtalet kommer ta, innan hen kommer till dig
- Använd bildstöd om det behövs
- Beröm eleven och berätta att det är viktigt och bra att eleven berättar vad hen har varit med om
- Berätta för eleven vad som händer efter samtalet samt att det är viktigt att ni tillsammans följer upp det ni har pratat om idag
- Avsluta gärna med att sammanfatta/ läsa upp det du har skrivit för att se om du har uppfattat informationen på rätt sätt.

6. Behöver klasspersonalen stöd och hjälp i samtalen finns skolkurator att tillgå alternativt trygghetsgruppen och skolledning.
7. Personal som har fyllt i blanketten skickar eller lämnar till rektor, *skyndsamt*.
8. Rektor ansvarar för att skyndsamt föra in informationen i elevakten i elevdokumentationsprogrammet och på så sätt meddelas huvudman och skolchef.
9. **Om kränkningarna inte upphör tar Trygghetsgruppen, elevhälsoteamet och rektor över ärendet**

6. Kartläggning

Varje läsår fyller alla elever i en elevenkät med frågor om bland annat trygghet och trivsel. Rektor har ansvar för administrering och sammanställning av svaren. Varje klasslärare har ansvar för att eleverna fyller i enkäten. Eleven ges också möjlighet att peka ut eventuella otrygga platser. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder som tas fram av skolledningen i samarbete med elevhälsoteamet.

Från och med januari 2017 har skolan ett utökat ansvar att förebygga diskriminering samt att aktivt arbeta för lika rättigheter och möjligheter. I och med detta beslutades att utöka det befintliga trygghetsarbetet på Svedenskolan Mälarhöjden med att än tydligare innefatta kartläggning och aktiva åtgärder gällande diskriminering. Kartläggningen kommer att genomföras genom att det tillsätts en arbetsgrupp som har till uppgift att se över rutiner, riktlinjer och policydokument samt att Trygghetsgruppen kommer att delta på tillgänglighetsronden tillsammans med rektor.

7. Utvärdering av föregående års mål

Likabehandlingsplanen utvärderas och revideras årligen av skolans trygghetsgrupp och elevhälsoteam. Föräldrar via föräldrarådet. Frågor kring likabehandlingsarbetet finns med på elevenkät, föräldraenkät och medarbetarenkät. På utvärderingsdag i juni analyseras resultatet med den pedagogiska personalen. Utifrån detta beslutas om åtgärder inför kommande läsår.

Skolan hade under läsåret 2016/17 två mål i Likabehandlingsplanen:

- Alla elever känner sig trygga i skolan.
- Alla elever vet hur de ska göra om de själva eller andra elever blir kränkta.

Nedanstående aktiviteter har genomförts för att nå målen:

- Klasserna har haft klassråd och gått igenom ordningsreglerna på skolan, samt gått igenom om att man ska vända sig till en vuxen om något inte upplevs bra med en skolkamrat, personal etc.
- Handlingsplan för anmälan och utredning av kränkande behandling har implementerats. All personal har fått information vid arbetsplatsträff om likabehandlingsplanen och specifikt handlingsplanen för anmälan och utredning av kränkande behandling.
- Trygghetsenkät har genomförts med eleverna en gång. Nytt för i år var frågor om hur trygg man känner sig på specifika platser på skolan.
- Föräldraenkät har genomförts under vårterminen.

Sammanställning av elever som svarat "Stämmer helt" och "Stämmer delvis" på påståenden kopplade till målen i likabehandlingsplanen:

Fråga/påstående i elevenkät	Vt 2015	Vt 2016	Vt 2017
Jag känner mig trygg i skolan	100%	100%	100%
Om någon är dum i skolan berättar jag för personal	70%	79%	81%

8. Nulägesanalys och kartläggning

Vi kan se att andelen elever som känner sig trygga ligger på 100 % och denna siffra måste vi sträva efter att bibehålla. Alla elever ska känna sig trygga på Svedenskolan. En möjlig felkälla är att alla elever inte svarat på enkäten och att de som inte svarat inte känner sig trygga på skolan. Vi ser att 81 % av eleverna berättar för en personal om någon är dum. I de fria svaren i elevenkäten svarar en elev att det inte känns som det de vuxna gör något om de säger till. Det behöver vi arbeta med att förändra, både genom att fortsätta implementera handlingsplanen vid kränkning i personalgruppen och informera elever och vårdnadshavare om handlingsplanen för vad skolan gör när vi får reda på att någon upplever sig kränkt. Förra läsåret informerades all personal om den uppdaterade handlingsplanen kring kränkande behandling. Detta är ett fokusområde som det har arbetats med de senaste tre läsåren, vilket de ökande siffrorna i enkäten visar, kan det vara ett resultat av detta arbete. Arbetet är viktigt och kommer fortsätta även under läsåret 17/18.

Bilaga 1 Begreppsdefinitioner och exempel

Diskrimineringslag (2008:567)

De som skyddas av lagens bestämmelser är barn och elever – d v s de som omfattas av den utbildning och annan verksamhet som regleras i skollagen.

Lagen har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter i de verksamheterna som omfattas av skollagen samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Därutöver avses lagen förhindra och förebygga annan kränkande behandling som inte direkt kan hänföras till dessa diskrimineringsgrunder.

Enligt lagen ska den som ansvarar för den skollagsreglerade verksamheten bedriva ett målinriktat arbete för att främja de ändamål som bär upp lagen. Detta innebär bl. a att det ska upprättas en plan för att förhindra diskriminering och annan kränkande behandling i verksamheten (likabehandlingsplan). Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja likabehandling, att förebygga samt motverka trakasserier och annan kränkande behandling.

Diskriminering och kränkande behandling är omfattande begrepp och skall inte tolkas för snävt. Det är den enskilda personens uppfattning om diskriminering och kränkning som skall beaktas.

Avsikten med lagen är

- att ingen mobbning ska förekomma på skolan
- att elever ska ha kunskap om hur de ska gå till väga i situationer där mobbing förekommer
- att skolan ska ha beredskap för att snabbt hjälpa och stödja en person som drabbas
- att alla vuxna i skolan ska hindra alla försök från elever att utsätta andra för mobbing

Lagen skiljer på olika typer av diskriminering

1. Direkt diskriminering

Ingen person får missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunder som lagen omfattar, dvs. kön, etnisk tillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och ålder.

2. Indirekt diskriminering

Personal får inte använda regler eller bestämmelser som uppfattas som neutrala på ett diskriminerande sätt. Indirekt diskriminering kan vara när personer med olika behov behandlas lika.

3. Trakasserier

Ingen person får kränkas på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionsnedsättning.

4. Instruktioner

Personal får inte ge order eller instruktion så att elev diskrimineras.

5. Repressalier

Personer som anmält någon eller deltagit i utredning om brott mot likabehandlingslagen får inte bestraffas.

6. Annan kränkande behandling

Alla kränkningar är inte diskriminering, men all kränkande behandling måste förhindras. I begreppet ingår mobbning. Med mobbning menas kränkning vid upprepade tillfällen samt en obalans i makt mellan den som mobbar och den som blir utsatt. Kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande och utföras av och drabba såväl vuxna som barn och ungdomar.

Det är barnet eller eleven som avgör om beteendet eller behandlingen är kränkande. Trakasserier är ett vedertaget begrepp i diskrimineringssammanhang och är alltså kopplade till diskrimineringsgrunderna. Det är därför nödvändigt att skilja mellan trakasserier och annan kränkande behandling. I lagen införs därför ett förbud mot annan kränkande behandling för att täcka in alla former av kränkningar. Förbudet gäller uppträdande gentemot barn och elever från ansvariga inom verksamheten. Detta gäller inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för barn och elever.

Exempel på kränkande behandling och diskriminering kan vara

- ryktesspridning
- förföljelser i olika former
- förnedringar och sexuella trakasserier som oönskad beröring, könsord
- att bli hotad
- förtal och nedsvärtning av en person eller dennes familj
- undanhålla eller ge felaktig information
- slag och knuffar
- att få personlig egendom gömd, stulen eller förstörd
- klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms
- hånande kommentarer
- utfrysning
- prat bakom ryggen

Andra begreppsdefinitioner:

- **Mobbning** förutsätter att den som utsätts, kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Vidare råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning
- **Sexuella trakasserier** avser kränkning grundade på kön eller som anspelar på sexualitet
- **Homofobi** är en uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer
- **Rasism** bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupperna. Mot bakgrund av en sådan uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera
- **Främlingsfientlighet** avser motvilja eller förakt mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika

Bilaga 2: Lagtext och andra styrdokument i arbetet med likabehandlingsfrågor

Tillsyn över lagen

Diskrimineringsombudsmannen (DO) arbetar mot diskriminering. Barn och elevombudsmannen (BEO) är en del av Skolinspektionen och övervakar tillsammans med Skolinspektionen 6 kapitlet i Skollagen som handlar om kränkande behandling. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter.

Lagen om lika behandling

Förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

SFS 2008:567 skall främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, funktionshinder och ålder. Lagen skall också motverka annan kränkande behandling som mobbning.

Skollagen kap 6

1§ Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Den samlade läroplanen – Lgr 11

Del 1. Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

”Skolväsendet vilar på demokratisk grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.”

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.”

Del 2. Övergripande mål och riktlinjer

2.1 Normer och värden

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper och

- visa respekt för den enskilde individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt

Arbetsmiljölagen AFS 1997: 1160

Arbetsmiljölagen gäller även i skolan.

Arbetsgivaren skall klargöra, att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten.

FN- konventionen

FN:s konvention om barns och ungdomars rättigheter, som ratificerades av Sverige 1990, är en rättighetslag för barn och ungdomar. I konventionen påtalas bl a att ingen kränkning av barn och ungdomar får ske.

Bilaga 3: Dokumentation av samtal med elev gällande kränkande behandling

Datum:

Namn: _____

Namn på inblandande personer: _____

När? _____

Var? _____

Elevens egen berättelse: _____

Bestäm en "stödperson" som eleven kan vända sig till (Viktigt att den personalen får veta om att den är utsedd till "stödperson")

Tid för uppföljande samtal: _____

Informera om att du kontaktar vårdnadshavare samma dag.

Vårdnadshavare kontaktad: _____

Att tänka på före och under samtalet:

- Vill eleven ha med sig en känd/ trygg personal under samtalet?
- Se till att eleven vet varför ni ska träffas och ungefär hur lång tid samtalet kommer ta, *innan* hen kommer till dig
- Presentera dig och berätta varför just du pratar med eleven om det som har inträffat
- Använd bildstöd om det behövs
- Beröm eleven och berätta att det är viktigt och bra att eleven berättar vad hen har varit med om
- Berätta för eleven vad som händer efter samtalet samt att det är viktigt att ni tillsammans följer upp det ni har pratat om idag
- Avsluta gärna med att sammanfatta/ läsa upp det du har skrivit för att se om du har uppfattat informationen på rätt sätt.

Bilaga 4:

Anmälan och utredning om kränkande behandling

Med den här blanketten kan en förälder, en elev eller personal på skolan anmäla alla former av kränkande behandling som en elev utsätts för av personal eller annan elev (i den här blanketten kallar vi detta för enkelhetens skull för just "kränkande behandling").

Utsatt elev	Klass	Mentor	Datum
--------------------	--------------	---------------	--------------

Anmälare (den som fyllt i denna blankett)	Anmälares telefonnummer
--	--------------------------------

Person eller personer som utfört den kränkande behandlingen
Tidpunkt och plats när kränkningen ägde rum
Beskrivning av händelsen
<i>Åtgärd Tex enskilt samtal med elever*, information till vårdnadshavare*, utsedd stödperson, visuellt tydliggörande, anpassningar av miljön, uppdatering av riskanalys/handlingsplan. * görs alltid</i>
Ev. uppföljning, datum

Maila den ifyllda blanketten till rektor: ingrid.cohn-riddermark@up.se

Vad är kränkande behandling?

Definitionen av kränkande behandling är enligt 6 kap 3 § skollagen ett uppträdande som utan att vara diskriminering **kränker ett barns/elevs värdighet**. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Det kan också vara kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller kommentarer på internet eller via sms.

Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas mobbning. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Vad är diskriminering?

Diskriminering betyder att du blivit orättvist behandlad på grund av någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserad enligt diskrimineringslagen har du blivit om någon eller några kränkt dig på grund av någon av diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.